

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 255g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 18 alin. (1) teza a III-a din Legea nr. 65 din 30 martie 2023
privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de
judecător al Curții Supreme de Justiție

*(interdicția aplicată judecătorului evaluat negativ de a emite acte
judecătorești de dispoziție în perioada examinării contestației sale)*

CHIȘINĂU
27 februarie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 11 decembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 februarie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 18 alin. (1) teza a III-a din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, ridicată de dl avocat Petru Balan, în interesele dlui Igor Dodon, în dosarul nr. 1-1/2022, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători format din dna judecătoare Stella Bleșceaga și dnii judecători Ion Malanciuc și Ghenadie Eremciuc, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează.

4. Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află cauza penală a dlui Igor Dodon, care este acuzat de comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 324 alin. (3) lit. a), b), c) (*coruperea pasivă*), articolul 42 alin. (3), (5) (*organizator, complice*) și articolul 181² alin. (5) (*încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale*) din Codul penal.

5. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Petru Balan a ridicat, în interesele dlui Igor Dodon, excepția de neconstituționalitate a textului „în perioada examinării contestației, judecătorul vizat nu poate emite acte judecătorești de dispoziție” din articolul 18 alin. (1) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

6. Printr-o încheiere din 6 decembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul public și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 76 Intrarea în vigoare a legii

„Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.”

Articolul 102 Actele Guvernului

„(1) Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.

(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

(3) Ordonanțele se emit în condițiile articolului 106².

(4) Hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de Prim-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau ordonanței.

(5) Dispozițiile se emit de Prim-ministru pentru organizarea activității interne a Guvernului.”

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

(5) Deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit, și a unei proceduri transparente, în condițiile legii. Promovarea sau transferul judecătorilor se face doar cu acordul acestora.

(5¹) Judecătorii au doar imunitate funcțională în condițiile legii.

(6) Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

(7) Funcția de judecător este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.”

Articolul 131 Bugetul public național

„[..]

(4) Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.

[..]”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție sunt următoarele:

Articolul 18 Contestarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii

„(1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la art. 17 alin. (4) poate fi contestată de către judecătorul vizat sau de către Comisia de evaluare la Curtea Supremă de Justiție în termen de 5 zile de la comunicarea hotărârii motivate a Consiliului Superior al Magistraturii. Depunerea contestației suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii. **În perioada examinării contestației, judecătorul vizat nu poate emite acte judecătorești de dispoziție.**

[..]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării pretinde că, deși proiectul de lege care a vizat modificările normative contestate are un impact în privința cheltuielilor bugetare și activității Curții Supreme de Justiție, Guvernul nu a adoptat un aviz la proiectul de lege, ci o decizie protocolară. În acest sens, autorul consideră că au fost încălcate articolele 102 și 131 alin. (4) din Constituție.

10. Potrivit autorului sesizării, prevederile contestate nu sunt previzibile și nu sunt formulate cu suficientă precizie, fapt care contravine articolului 23 alin. (2) din Constituție. Totodată, textul normativ contestat nu corespunde principiului unității materiei legislative, deoarece articolul 31 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede în mod strict situațiile în care judecătorul nu poate participa la judecarea cauzei, iar situația din norma contestată nu este inclusă în norma procesual-penală.

11. Potrivit autorului sesizării, normele contestate contravin articolelor 6 și 116 din Constituție, deoarece prin interzicerea emiterii actelor judecătorești de dispoziție în perioada examinării contestației în fața Curții Supreme de Justiție legislatorul a intervenit în activitatea de administrare a justiției, fapt care afectează principiul independenței justiției.

12. Din acest motiv, autorul susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 6, 20, 23, 76, 102, 116 și 131 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, ține de competența Curții Constituționale.

15. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 18 alin. (1) teza a III-a din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Prevederea contestată nu a mai fost obiect al controlului de constituționalitate. Având în vedere că instanța de judecată a acceptat ridicarea excepției de neconstituționalitate, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei.

17. O altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 193 din 21 decembrie 2023, § 16).

18. Autorul excepției susține că norma contestată contravine articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 6 (*separația și colaborarea puterilor*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 76 (*intrarea în vigoare a legii*), 102 (*actele Guvernului*), 116 (*statutul judecătorilor*) și 131 (*bugetul public național*) din Constituție.

19. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 1 alin. (3) și 6 din Constituție comportă un caracter general. Ele nu pot constitui repere separate și nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (a se vedea DCC nr. 140 din 16 septembrie 2021, § 31; HCC nr. 3 din 14 ianuarie 2021, § 22; HCC nr. 17 din 10 iunie 2021, § 24).

20. Cu privire la incidența articolului 23 din Constituție, Curtea a subliniat că nu poate fi invocat de sine stătător. Pentru a fi incident, autorul sesizării trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței Curtea poate aplica prevederile acestui articol (DCC nr. 54 din 13 aprilie 2021, § 26; DCC nr. 161 din 29 noiembrie 2022, § 12).

21. Referitor la incidența în prezenta cauză a articolului 20 din Constituție, corespondent al articolului 6 § 1 din Convenție, Curtea menționează că autorul excepției nu a prezentat argumente care să demonstreze caracterul contradictoriu al prevederilor contestate în raport cu norma constituțională. Curtea reiterează că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate. În situații similare, Curtea a notat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională s-ar substitui autorilor lor în invocarea argumentelor de neconstituționalitate și ar efectua un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 195 din 21 decembrie 2023, § 26; DCC nr. 26 din 2 aprilie 2024, § 25).

22. Referitor la incidența articolelor 76, 102 și 131 din Constituție, autorul sesizării pretinde că proiectul de lege are impact asupra bugetului de stat și a fost adoptat în lipsa avizului Guvernului. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că este competentă să verifice constituționalitatea legilor sub aspect procedural dacă autorul excepției de neconstituționalitate demonstrează că a

fost afectat în mod personal prin pretensele erori ale legislativului (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 83 din 19 iulie 2024, § 27).

23. Curtea reține că autorul sesizării invocă aplicabilitatea articolului 116 din Constituție în legătură cu interdicția aplicată judecătorilor care nu au promovat evaluarea externă să emită acte judecătorești de dispoziție în perioada examinării contestației în fața Curții Supreme de Justiție. Potrivit autorului sesizării, acest fapt afectează principiul independenței magistraților.

24. În jurisprudența sa, Curtea a notat că excepția de neconstituționalitate reprezintă un instrument prin care cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva autorităților statului, în cazul în care, prin anumite norme juridice, drepturile sale constituționale sunt încălcate (a se vedea DCC nr. 152 din 9 noiembrie 2023, § 14). Curtea a respins sesizările în care autorii revendicau apărarea drepturilor terților (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 138 din 26 octombrie 2023, § 21; DCC nr. 53 din 4 iunie 2024, § 20).

25. Curtea constată că norma contestată are ca destinatari judecătorii care au contestat decizia Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la nepromovarea evaluării. În sesizare, autorul nu a demonstrat în ce măsură interdicția contestată i-a afectat în mod direct drepturile și libertățile fundamentale. Prin argumentele prezentate în sesizare, autorul revendică mai curând încălcarea drepturilor unui judecător din completul de judecată care a fost înlocuit în baza normei contestate.

26. Curtea subliniază că poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa îi poate fi favorabilă situației autorului excepției. În caz contrar, acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 53 din 4 iunie 2024, § 21; DCC nr. 109 din 12 septembrie 2024, § 20).

27. Ținând cont de faptul că autorul nu a demonstrat vreo ingerință în articolele 20 și 116 din Constituție, Curtea reține că nici articolele 1 alin. (3), 6, 23, 76, 102 și 131 din Constituție nu sunt incidente.

28. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 255g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 18 alin. (1) teza a III-a din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, ridicată de dl avocat Petru Balan, în interesele dlui Igor Dodon, în dosarul nr. 1-1/2022, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 27 februarie 2025
DCC nr. 32
Dosarul nr. 255g/2024*